Włóczykij i mapa spokoju

dziecięca wyprawa po odporność na trudne sytuacje

• • •

Materiały pomocnicze prowadzącej

listy, przykłady i ściągi do użycia w terenie

Dokument roboczy dla osób prowadzących warsztat. Nie wchodzi w skład zestawu przekazywanego szkołom.

Fundacja Cuprum Potentia
Jakubów, gmina Radwanice
KRS 0001093075

Utwór jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC 4.0). Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Karoliny Duchińskiej oraz Fundacji Cuprum Potentia. Utwór powstał w ramach projektu pt.: „Włóczykij i mapa spokoju – dziecięca wyprawa po odporność na trudne sytuacje" realizowanego przez Fundację Cuprum Potentia w ramach ścieżki partnerskiej programu „Działaj Lokalnie": Bezpieczna Polska Lokalnie, przy wykorzystaniu środków Fundacji PKO Banku Polskiego. Zezwala się na dowolne wykorzystanie treści – pod warunkiem zachowania niniejszej informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, posiadanych prawach oraz o projekcie pt.: „Włóczykij i mapa spokoju". Treść licencji jest dostępna na stronie https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.pl

Zrealizowano w ramach projektu „Bezpieczna Polska Lokalnie". Projekt „Bezpieczna Polska Lokalnie" został dofinansowany przez Partnera Strategicznego – Fundację PKO Banku Polskiego i stanowi ścieżkę partnerską, realizowaną w ramach programu „Działaj Lokalnie". „Działaj Lokalnie" jest programem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, realizowanym przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce we współpracy z siecią Ośrodków Działaj Lokalnie, w tym ze Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Ducha Gór.

Piętnaście emocji

Lista awaryjna na wypadek, gdyby rozmowa w punkcie 3 się zacięła. Nie czytaj jej dzieciom; dorzucaj pojedyncze słowa, kiedy lista sama przestanie rosnąć.

Podstawowe, zawsze	Dla starszych grup	Rzadsze, ale padają
radość	ciekawość	zazdrość
smutek	wstyd	ulga
strach	duma	tęsknota
złość	zdziwienie	ekscytacja
spokój	zmęczenie	zakłopotanie

DLA GRUPY 6–9 LAT

Ogranicz się do pierwszej kolumny plus „zdziwienie”. Sześć emocji to maksimum, z jakim ta grupa pracuje sensownie. Jeśli dziecko poda „głodny” albo „zmęczony”, przyjmij. W tym wieku stany ciała i emocje są nierozróżnialne i nie ma powodu z tym walczyć.

Fakt, opinia, domysł. Przykłady do lornetki

Podawaj zdania pomieszane, nie grupami. Zacznij od dwóch oczywistych faktów, żeby dzieci złapały mechanizm, potem dorzuć pierwszy domysł.

W terenie: park, las, łąka

FAKT: widać, da się sprawdzić	OPINIA: czyjeś zdanie	DOMYSŁ: wygląda jak fakt, ale nikt nie sprawdził
W tym parku rosną kasztanowce.	Dzisiaj była dobra zupa na obiad.	Ta ławka jest mokra, bo w nocy padało.
Ta ławka jest mokra.	Ten park jest najładniejszy w okolicy.	W tej dziupli mieszka wiewiórka.
Na tym drzewie rośnie bluszcz.	Jesień jest smutniejsza niż lato.	Ten liść spadł wczoraj.
Na ziemi leżą żołędzie.	Ten kasztan jest ładniejszy od tamtego.	Ktoś tu niedawno palił ognisko.
Nad stawem stoją trzy drzewa.	Chodzenie po liściach jest przyjemne.	Tamten pies się zgubił.

W sali: wariant na złą pogodę

FAKT	OPINIA	DOMYSŁ
W tej sali są trzy okna.	Matematyka jest trudniejsza niż polski.	Ta kurtka jest czyjaś, bo wisi na haczyku.
Na tablicy jest napisana data.	Nasza klasa jest najfajniejsza w szkole.	Ktoś zapomniał tu tego długopisu.
Ten zeszyt ma zieloną okładkę.	Przerwy są za krótkie.	Krzesło jest zepsute, bo ktoś na nim skakał.
Pięć osób siedzi w pierwszym rzędzie.	Ta ławka jest niewygodna.	Ona się dzisiaj na mnie obraziła.

DLA GRUPY 6–9 LAT: INNE SŁOWA

Zamiast „fakt / opinia / domysł” mów: „WIDAĆ / to CZYJEŚ ZDANIE / ZGADUJEMY”. Mechanizm jest ten sam, pojęcia przyjdą za kilka lat. Dzieci wołają te słowa chórem, to porządkuje ćwiczenie lepiej niż podnoszenie rąk.

PUŁAPKA, W KTÓRĄ ŁATWO WPAŚĆ

Nie przechodź na przykłady z internetu, z wiadomości ani z polityki. Zostań przy tym, co widać dookoła. Dziecko, które zrozumie mechanizm na mokrej ławce, przeniesie go samo na wiadomość w telefonie. Dziecko, któremu od razu podasz przykład z sieci, zapamięta przykład, a nie mechanizm.

Ściąga: co mówić w trudnych momentach

Sytuacja	Co możesz powiedzieć
Dziecko mówi, że nic nie czuje w ciele.	„Też tak bywa. Czasem ciało mówi ciszej i trzeba się nauczyć go słuchać. Zostaw to na razie”. Nie każ szukać.
Dziecko mówi, że nie czuje nawet pulsu.	„Spróbuj tu, na szyi, tam czuć mocniej. A jak dalej nie, to dziś odpuszczamy, popatrz na zegarek kolegi”.
Puls komuś nie spadł po technikach.	„U ciebie potrzeba dłuższej chwili i to też jest normalne. Ciała są różne”. Nie udawaj, że spadł.
Dzieci śmieją się z panikującej postaci.	„Piszczyk się bardzo boi. Jak ktoś się bardzo boi, czasem tak właśnie robi”. Spokojnie, i czytaj dalej.
Dziecko mówi: „ja jestem jak Piszczyk”.	„Jasne. Piszczyk robi dokładnie to, co robi ciało, kiedy się bardzo boi”. I idziesz dalej, bez pogłębiania.
Dziecko podaje bardzo osobistą sytuację.	Przyjmij jednym zdaniem, bez dopytywania. Po zajęciach porozmawiaj z wychowawcą, zgodnie ze standardami ochrony małoletnich.
Dziecko nie chce być dotykane w ćwiczeniu w parach.	„To pokaż pozę na sobie, a kolega ją skopiuje”. Nikt nie zostaje wyłączony z ćwiczenia.
Dziecko nie umie wskazać żadnej bezpiecznej osoby.	Nie naciskaj przy grupie. Przekaż obserwację wychowawcy po zajęciach. To najważniejsza rzecz, jaką ten warsztat wyłapuje.
Siedzisko grupy się rozpadło.	„Czego zabrakło?”. Zwykle odpowiedź brzmi: połączeń. Nie ratuj ich przed tym odkryciem.
Grupa się nudzi i rozprasza.	Nie tłumacz więcej. Daj kolejne zadanie ruchowe. Nuda przy tym warsztacie prawie zawsze znaczy za dużo mówienia.

Pomiar: co policzyć, zanim wyjedziesz

- Liczba dzieci obecnych na warsztacie.
- Liczba Map Spokoju z KOMPLETEM czterech pieczątek; policz je przed rozdaniem poczęstunku, bo potem mapy wyjdą z terenu razem z dziećmi.
- Czy grupa zaliczyła zadanie zespołowe i ile z czterech kryteriów spełniła.
- Imię i nazwisko nauczyciela towarzyszącego oraz podpis na liście przekazania materiałów.
- Jedna obserwacja jakościowa: co szło najlepiej, co najgorzej. Jedno zdanie wystarczy, ale zapisz je tego samego dnia.

Utwór jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC 4.0). Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Karoliny Duchińskiej oraz Fundacji Cuprum Potentia. Utwór powstał w ramach projektu pt.: „Włóczykij i mapa spokoju – dziecięca wyprawa po odporność na trudne sytuacje” realizowanego przez Fundację Cuprum Potentia w ramach ścieżki partnerskiej programu „Działaj Lokalnie”: Bezpieczna Polska Lokalnie, przy wykorzystaniu środków Fundacji PKO Banku Polskiego. Zezwala się na dowolne wykorzystanie treści – pod warunkiem zachowania niniejszej informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, posiadanych prawach oraz o projekcie pt.: „Włóczykij i mapa spokoju”. Treść licencji jest dostępna na stronie https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.pl

Zrealizowano w ramach projektu „Bezpieczna Polska Lokalnie”. Projekt „Bezpieczna Polska Lokalnie” został dofinansowany przez Partnera Strategicznego – Fundację PKO Banku Polskiego i stanowi ścieżkę partnerską, realizowaną w ramach programu „Działaj Lokalnie”. „Działaj Lokalnie” jest programem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, realizowanym przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce we współpracy z siecią Ośrodków Działaj Lokalnie, w tym ze Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Ducha Gór.